

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

p.R. Rojek
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. *31.07.12* za
nr. *6783* podpis *[signature]*

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. *31.07.12.*
nr. *3666* podpis *[signature]*

Warszawa, dnia *27* lipca 2012 r.

DSR-III-0702-1-4-KG/4/12

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku

Odpowiadając na pismo z dnia 12 lipca 2012 r., znak: BPS/043-15-577/12, dotyczące oświadczenia senatorskiego senatora Roberta Mamąta w sprawie nakładania na realizatorów nowych działań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów przy niezmiennym się wskaźniku dotacji, uprzejmie wyjaśniam.

Zarówno realizacja zadań wynikających z przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, jak i z przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów finansowana jest z tych samych źródeł, tj. tej samej dotacji celowej z budżetu państwa, ujętej we wspólnym rozdziale 85212 klasyfikacji budżetowej – „Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego”. W obu ustawach określono również, że na koszty obsługi przeznaczona jest 3% otrzymanej dotacji, przekazanej gminom w rozdziale 85212 klasyfikacji budżetowej. Należy zaznaczyć, że 3-procentowy odpis na koszty obsługi obu wymienionych ustaw nalicza się od otrzymanej dotacji, co oznacza, że zwrot niewykorzystanych środków na wypłaty świadczeń z końcem roku budżetowego, jak też zwrot nienależnie pobranych świadczeń, nie pomniejszają kwoty tego odpisu.

W przypadku ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dodatkowym źródłem finansowania podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz innych kosztów związanych z realizacją tej ustawy, mogą być – zgodnie z art. 27 ust. 4 i ust. 6 ustawy - dochody uzyskane przez organy właściwe z tytułu zwrotów przez dłużników alimentacyjnych wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego, wypłacone w zastępstwie niewyegzekwowanych alimentów. Co najmniej 20% kwot zwróconych przez

dłużników z tytułu wydatków poniesionych przez budżet państwa na wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego stanowi dochód własny gmin wypłacających świadczenia, a w przypadku, gdy gmina wierzyciela jest jednocześnie gminą dłużnika alimentacyjnego - aż 40% zwróconych środków przez dłużnika stanowi dochód własny gminy. Jednakże od wyboru gminy zależy, czy tak uzyskane dochody własne zostaną przeznaczone na dofinansowanie realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Na koszty obsługi zadań związanych z realizacją ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów gminy otrzymały w 2011 r. z budżetu państwa ogółem 287,7 mln zł. Dodatkowo, z tytułu zwrotu przez dłużników alimentacyjnych wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynoszącego w 2011 r. ogółem 184,4 mln zł, dochody własne gmin zasiłała kwota 64,3 mln zł. Z tej kwoty zaledwie 18,9 mln zł, tj. 29,7% zostało przeznaczonych przez gminy na dofinansowanie wydatków na koszty obsługi zadań związanych z realizacją ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zatem w 2011 r. gminy osiągnęły dodatkowy dochód własny związany z realizacją ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w wysokości 45,4 mln zł. Ogólne wydatki gmin na koszty obsługi obu ww. ustaw w 2011 r. wyniosły 370,8 mln zł, z tego na realizację ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wydatkowano 96,5 mln zł.

Wydaje się, że już na gruncie obecnie obowiązujących rozwiązań można osiągnąć wzrost wysokości środków dla gmin na obsługę ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Z jednej strony poprzez wzmożenie przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego prowadzenia działań wobec dłużników alimentacyjnych mających na celu wzrost egzekucji należnych świadczeń, co będzie sprzyjać zwiększeniu kwot zwracanych przez nich należności stanowiących w części dochód własny gmin. Z drugiej – poprzez zwiększenie przez gminy odsetka środków przeznaczonych na finansowanie wydatków na realizację ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów spośród kwot dochodów własnych uzyskanych z tytułu zwrotów należności od dłużników alimentacyjnych, co umożliwi im art. 27 ust. 6 tej ustawy.

Dane sprawozdawcze z poszczególnych gmin pokazują bardzo zróżnicowaną sytuację w zakresie wydatków gmin na koszty obsługi obu omawianych ustaw, a ich analiza nie wskazuje jednoznacznie jaka powinna być skala i struktura tych wydatków. Podwyższenie wskaźnika odpisu na koszty obsługi nie we wszystkich gminach znajduje uzasadnienie, oznacza natomiast wzrost wydatków z budżetu państwa, co w obecnej sytuacji budżetu wymaga głębokiej rozważki. Jednakże należy zauważyć, że w związku z tegoroczną ustawową weryfikacją kwot świadczeń rodzinnych i wysokości kryterium dochodowego do nich

uprawnającego jeszcze w bieżącym roku pewnemu wzrostowi ulegnie wysokość środków na obsługę świadczeń rodzinnych w ramach 3-procentowego wskaźnika odpisu. Również obserwowany w każdym roku wzrost o ok. 100 mln zł kwoty wydatków z budżetu państwa na wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego (najczęściej w związku z podwyższaniem przez sądy osobom uprawnionym wysokości alimentów) wiąże się ze wzrostem wysokości środków na koszty obsługi ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w ramach 3-procentowego wskaźnika odpisu. Powyższe wynika z tego, iż wzrost wydatków z budżetu państwa na wypłaty świadczeń rodzinnych czy też świadczeń z funduszu alimentacyjnego powoduje bowiem wzrost wysokości środków na koszty obsługi.

Należy także zauważyć, że 3-procentowy wskaźnik odpisu na koszty obsługi świadczeń rodzinnych obowiązuje od 1 stycznia 2006 r. W okresie od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2005 r. kwotę na obsługę ustawy o świadczeniach rodzinnych ustalano jako 2% wydatków na świadczenia rodzinne i składki na ubezpieczenia społeczne od niektórych świadczeń rodzinnych. Natomiast środki na obsługę zadań związanych z realizacją ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej ustalane były jako 3% wydatków na zaliczki alimentacyjne (zaliczka alimentacyjna była świadczeniem wypłacanym w przypadku braku możliwości egzekucji zasądzonych alimentów w okresie od 1 września 2005 r. do 30 września 2008 r.; od 1 października 2008 r. wypłacane jest świadczenie z funduszu alimentacyjnego na podstawie przepisów o pomocy osobom uprawnionym do alimentów). I tak przysługująca w 2005 r. w ramach 2-procentowego wskaźnika odpisu gminom kwota środków z budżetu państwa na obsługę ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej za okres wrzesień-grudzień 2005 r. wyniosła 180,8 mln zł. Natomiast przysługująca gminom w danym roku w ramach funkcjonującego od stycznia 2006 r. 3-procentowego wskaźnika kwota na obsługę ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz stosownej w danym czasie ustawy regulującej kwestię przyznawania świadczeń w sytuacji braku egzekucji zasądzonych alimentów wyniosła odpowiednio: 267,5 mln zł w 2006 r.; 268,2 mln zł w 2007 r.; 255,8 mln zł w 2008 r.; 256,8 mln zł w 2009 r.; 283,6 mln zł w 2010 r. i 287,7 mln zł w 2011 r.

MINISTER
Jacek Męcina
Sekretarz Stanu